

2018. aasta majandusolümpiaadi lõppvoor Praktilise ülesande legend.

AS Metallika on õhukese lehtmetsa töötlemisele spetsialiseerunud ettevõtte Eestis, aktsiakapitaliga 185 500 eurot. Pikaajaline allhanketööde ja pidev protsesside parendamise kogemus koos kaasaegse seadmepargi ning kõrgel tasemel personaliga tagavad nende nõudlikule kliendile toodete laitmatu kvaliteedi ja tarnekindluse.

Ettevõtte koosneb neljast erinevast tootmistehhist, kus kokku töötab 200 töötajat. 90% tehase kogutoodangust valmistatakse tellimuse peale. 50% toodangust läheb ekspordiks.

Kui varasematel aastatel panustati alakoormatud sisemiste ressursside hõivamisse, siis 2017. aastaks olid algava majanduskasvu tingimustes need ressursid ammendunud. Kõige suurem kasv on toimunud ettevõtte tähtsaimal tegevusalal - kilbikappide tootmises. Vana tootmisliin ei võimaldanud tootmise suurendamist ja seega turu nõudluse suurenemisest tingitud tellimuste täitmist.

AS Metallika juhtkond andis osa oma 2017. aasta kohta tehtud märkmetest majandusolümpiaadi komisjonile 2018. aasta olümpiaadi lõppvooruga praktilise osa koostamiseks. Saate neid kasutada küsimustele vastamiseks.

2017. aastal on AS Metallika fookuses ennekõike kasumlikkuse kasvatamine läbi kvaliteetsemate toodete turule toomise.

Seoses sellega püstitasime 2017. aastaks järgmised eesmärgid:

- suurendada aasta lõpuks saadavat kasumit võrreldes 2016. aastaga 15% võrra.
- suurendada aasta lõpuks müügitulu võrreldes 2016. aastaga 15% võrra.
- kilbikappide müügi kasvatamine Põhjamaadesse 5 % võrra võrreldes 2016. aastaga.

Püstitatud eesmärkide täitmiseks arutas AS Metallika juhatus tehase laiendamise küsimust. Faktid:

- Tehas tegutseb juba 20 aastat vanas hoones, mis on suurenenud tellimuste mahu tõttu väikeseks jäänud-ega vasta enam kaasaja nõuetele.
- Seoses majanduskasvu hoogustumise ja ehitustegevuse laienemisega on suurenenud tellimused, eriti kilbikappidele.
- Vana tootmisliin ei võimalda tootmismahu suurendada.

Tõime juhatusel üldkoosolekul omanike ette kaks võimalikku lahendust:

1. ehitada uus kaasaegne tehase
2. leida sobiv suurem rendipind, kuhu mahuks ka uus kilbikappide tootmisliin.

Vana tootmishoone ja vana tootmisliin müüakse maha.

Uus liin maksab 2 miljonit eurot.

Ettevõtte eelmiste aastate jaotamata kasum on 4 miljonit eurot.

Uue tehase ehitus läheks maksma 8 miljonit eurot ja valmiks 3 aasta pärast.

Sobiva suuruse (13500m²) ja rendihinnaga (5 eurot/m²) vabale tootmispinnale kolimist saab hakata ette valmistama kohe ning uus liin peaks tööd alustama 2017. aasta kevadel.

Meie erilise tähelepanu all just kilbikappide tsehhi töökorraldus ja tööviljakuse tõstmine. Tabelis on mõningate kilpide müügitulemused.

Tabel 1

Kilbikapi liik	Tootmise omahind (eurot/tk)	Kogu-nõudluse prognoos 2017. a(tk)	Kogu-nõudluse realisatsioon 2017.a. (tk)	Müügi-hind (eurot/tk)	Müügitulu prognoos 2017. a (eurot)	Müügitulu Realisatsioon 2017. a (eurot)	Kasum ühe tooteühiku kohta (eurot)
Möötekilp	55,23	5005	5500	66	330 330,00	363 000,00	10,77
Liitumiskilp	45,81	3500	4053	59	206 500,00	239 127,00	13,19
Jaotuskilp	48,17	1100	2500	55	60 500,00	137 500,00	6,83
Jaotuskilp (lisaga)	110,13	900	1008	139	125 100,00	140 112,00	28,87
Arvestikilp	31,49	2900	2500	37	107 300,00	92 500,00	5,51
Andmeside kilp	26,73	2351	3000	33	77 583,00	99 000,00	6,27
Kokku	-	-	-	-	907 313,00	1 071 239,00	

Ettevõtte eesmärkide saavutamiseks on oluline tootmise efektiivne planeerimine ja korraldamine. All olevas tabelis on ühe kilbi tootmise tulud ja kulud erinevate tootmismahude korral.

Tabel 2

Tootmis- maht (tk)	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008
Kogukulud (eurot)	109900	110010	110130	110256	110386	110521	110660	110805	110955
Piirkulu (eurot)		110	120	126	130	135	139	145	150
Müügitulu (eurot)	139000	139139	139278	139417	139556	139695	139834	139973	140112
Piirtulu (eurot)		139	139	139	139	139	139	139	139

Kasumlikkust soovisime kasvatada läbi uute tehnoloogiate kasutuselevõtu ja tööviljakuse tõstmise. All olevas tabelis on ülevaade sama kilbi tootmise tööviljakuse hindamiseks.

Tabel 3

Töötajate arv	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Kogu- toodang (tk/päevas)	30	36	45	55	65	70	72	73	73
Toodang töötaja kohta (tk päevas)	6	6	6,43	6,88	7,22	7,00	6,55	6,08	5,61

Seoses kilbikappide uue liini ostmisega vajasime uute tööpinkide operaatoreid. Kuna Eestist ei olnud võimalik kvalifitseeritud tööjõudu leida, rentisime 2017. aastal üheksaks kuuks rendiagentuurist sama tüüpi tööpingi operaatorid Ukrainast - Mykola ja Bogdani. Bogdan läks pärast lepingu lõppemist Ukrainasse tagasi, kuid Mykola oli huvitatud edasisest koostööst. 2018. aasta algul sõlmisime töölepingu juba Mykola endaga.

Metallika ja teiste suureettevõtete jaoks on sihtturgude ja valdkondade messid peamine turunduslik kanal. Meie turundusosakond sai kutsed kuuetele allpool kirjeldatud messile.

1. Dubai 2020.a. EXPO - kogukulu Eesti jaoks 8 miljonit, millest suur osa tuleks tasuda ettevõtetel endil. Pole teada messil osaleda soovivate ettevõtete arv. Sihtturuks on Araabiamaade turg.
2. Moskvas mess "Metalloobrabotka", 2017. aasta detsembris, sihtturg Venemaa. Eelmisel messil osales 65 000 külastajat Venemaalt. Osalustasu soodne.
3. "Alihankinta 2017" märtsis Soomes - eelmisel messil osales üle 91 000 külastaja, enamik neist Põhjamaadest. Osalustasu ühele ettevõttele 5000 eurot, sest toetab ka EAS. Võimalus korraldada oma toodete presentatsioone.
4. Rahvusvaheline mess "Eesti Ehitab 2017" aprilli algul Tallinnas. Eksponeendid eelkõige Balti- ja Põhjamaadest. Soodne osalustasu. Prognoositakse kuni 40 000 külastajat.
5. InterBuildExpo märtsis 2017 Ukrainas, Kiievis. Sihtturg Ukraina. Prognoositakse kuni 60 000 külastajat. Osalemine ühele ettevõttele 2000 eurot.
6. Bygg Reis Deg jaanuar 2017, Lillestrøm, Norras. Sihtturg Norra. Eelmisel messil osales ligi 100 000 külastajat. Osalemistasu 10 000 eurot.

Kuna ressursid on piiratud, pidime vastavalt 2017. aastaks püstitatud eesmärkidele valima, millistel messidel osaleda.

Tellime metalli erinevatest kohtadest. Nii nagu ikka, on olulisemateks kriteeriumideks hind, kvaliteet, tarnekiirus ja -kindlus. Erinevatele kvaliteedistandarditele vastavaid materjale ostame sisse erinevatest riikidest.

Näiteks musta metalli Venemaalt, madalama kvaliteedinõuetega toodete jaoks galvaniseeritud terast Indiast. Euroopa Liidust valdavalt kõrgema kvaliteediga lehtmehalli, Hiinast ja Lõuna-Koreast vastavalt soovile standardite alusel. Tarneaeg Hiinast ja Lõuna-Koreast on ca 3 kuud, Euroopa Liidust ca 1,5 kuud. Hinda mõjutavad tollimäärad, valuutakurs.

Turundusosakonna tubli töö tulemusena sõlmisime lepingu uue kliendiga Eestist ja Taanist. Viimane soovis tellida suure koguse kvaliteetset materjalist erinevaid kilbikappe. Üksi see tellimus moodustas rohkem kui veerandi meie eelmise aasta müügist Põhjamaadesse. Klient pidas oluliseks ka tarnekiirust. Lehtmetsalli tarnija valimiseks koostasime tabeli, kus hindasime tarnijaid 10-pallisel skaalal, kus olulisim hinne on 10. Kõrgema koondhinnanguga tarnija on parim.

Tabel 4

Möödik	Möödiku tähtsus	Tarnija Hiinast	Kaalutud hinnang	Tarnija Euroopa Liidust	Kaalutud hinnang	Tarnija Venemaalt	Kaalutud hinnang
Hind	9	7	63	7	63	9	81
Tarne kiirus	8	6	48	9	72	7	56
Tollimaks	9	3	27	10	90	4	36
Maksetähtaeg	7	5	35	6	42	5	35
Usaldusväarsus	9	7	63	9	81	5	45
Kvaliteet	10	8	80	10	100	5	50
Kaalutud koondhinnang	-	-	316	-	448	-	303

Eestist pärit uue kliendi tellimuse täitmiseks tellisime Hiinast 50 tonni galvaniseeritud lehtmetsalli 0,5-3,0 mm materjale Zn100 ja Zn300, hinnaga 900 eurot tonn. Lehtmetsalli impordile Hiinast on kehtestatud tollimääraks keskmiselt 23% müügihinnast. Vastavalt lepingule tasub selle eest tellija.

Lõpuks toome ära raamatupidaja koostatud kogu AS Metallika tehase kasumiaruande. Huvi korral võite puuduvad arvud välja arvutada.

Tabel 5

	2017. aastal	2016. aastal
Müügitulu	29 237 533	26 797 903
Muud äritulud	130 311	89 455
Tulud kokku:	29 367 844	26 887 358
Müüdü toodangu kulu	24 055 572	22 592 553
Turustuskulud	1 642 824	1 498 368
Üldhalduskulud	1 955 575	1 368 499
Muud ärikulud	689 261	581 324
Kulud kokku:	28 343 232	26 040 744
Kasum enne maksustamist:	1 024 612	846 614
Ettevõtte tulumaks	40 000	0
Puhaskasum	984 612	846 614

Omanike 2017. aasta aruandekoosolek otsustas maksta aktsionäridele välja 160 000 eurot dividende.